

AFSCHRIFT

008
A

III-12 R.I.
Afd. Inlichtingendienst
No.: GI/UA/24.
Betr.: Massamoord te KOENINGAN 8112

H. J. Chiribon

Te Velde, 8 Aug. 1947.

Ongeveer anderhalf jaar geleden, ten tijde van de proclamatie van de Republiek, werden te Koeningan 8112 op grote schaal moorden gepleegd, waarbij 23 Indo-Europeanen, die door de politie waren geïnterneerd, het leven lieten. Allen werden gedood door het gepeupel, vnl. behorende tot de MASJOEMI en de RESINDO. Het heeft er alle schijn van, dat de politie dit opzettelijk in de hand heeft gewerkt.

De gebeurtenissen waren als volgt:

Het eerste aantal, door de politie geïnterneerd bedroeg 12 Europeanen, w.o. Hr. Sersanie en Hr. Lorieaux. Deze personen werden naar het politiebureau gebracht en aldaar vastgehouden. Voordat dit gebeurde werd de groep op de passar ten toongesteld, waarbij door Masjoemi personen het volgende werd geuit:
"Indo-Europeanen zijn niet te vertrouwen, zij hebben de dood van vele Indonesiërs op hun geweten en zijn de grootste vijanden van het Indonesische volk. Laat ons derhalve wraak nemen."

Volgens de bepalingen mochten deze Indo-Europeanen ^{niet} op het Politiebureau vastgehouden worden. Tevens bestond hiertoe geen noodzaak. Het zou veel beter geweest zijn, hen direct naar de gevangenis te brengen, in afwachting van verder transport naar Cheribon (voornaamste kamp voor geïnterneerde personen). Vermoedelijk opzette-lijk werden de gevangenen eerst te 9 uur in de avond naar de gevangenis overgebracht, terwijl zij reeds in de vroege ochtend waren gehaald. Hierin moeten de politiehoofden SADIKIN en HASJIM vnl. de hand hebben gehad. Indien de politie inderdaad bescherming aan de gevangenen had willen verlenen, had zij de gevangenen overdag in een vrachtauto naar de gevangenis kunnen overbrengen, aangezien de bevolking toen niet van plan was de Indo-Europeanen lastig te vallen. Te 5 uur in de namiddag echter liet de politie aan het volk bekend maken, dat te ca. 21.00 uur de gevangenen te voet naar de gevangenis zouden worden overgebracht. Het volk zag hierin een soort bevel, aanwezig te zijn bij het overbrengen. Zodoende was, ook mede in verband met de provocerende uitlatingen op de passar te ca. 18.00 uur, veel volk aanwezig voor het Politiebureau, bewapend met slag en steekwapens. De politie, dit ziende had zeker moeten inzien, wat de bevolking van plan was. Zij greep echter niet in.

Te ca. 21.00 uur werden de gevangenen een voor een uit het politiebureau gehaald. Zodra zij op straat waren, werden zij door het gepeupel overvallen. Onder het lopen werden zij zowel met bamboeroentjings, bijlen als andere wapens bewerkt, zodat slechts door enkelen de gevangenis levend bereikt werd. In de gevangenis (hoofd de Madoereese cipier Moh. Boechari Bratoasmere) werden allen in een cel geworpen. Geneeskundige hulp ontbrak geheel.

De volgende dag begon de politie met het ophalen van de overige Indo-Europeanen, in totaal 11 personen, die woonachtig waren in de omgeving van Koeningan; Tjilimoos en andere plaatsen. Deze werden op dezelfde beestachtige wijze behandeld, waar- door het aantal slachtoffers steeg tot 23. Ook in dit geval werden de gevangenen om 21.00 uur uit het politiebureau gehaald. Het volk echter, de vorige nacht nog niet vergeten, had zich thans beter bewapend. Deze afslachting geschiedde dan ook nog onmenselijker. DE slachtoffers werden niet terstond afgemaakt, maar men begon met het afhakken der handen en het steken met bamboeroentjings. Van deze groep heeft geen enkele persoon de gevangenis levend bereikt.

De lijkten werden in dezelfde cel geworpen waarin ook de vorige groep was gebracht. Dezelfde nacht nog gaf Boechari opdracht een de overige gestraften, een grote kuil te graven, waarin de 23 slachtoffers werden geworpen. Het was bekend, dat allen